

Indhold

Populisme: hverdags sproget	2
Populisme: Abt og Kessel.....	3
Populisme: Jan Werner-Müller (højre-populisme).....	4
Populisme: Aslanidis.....	5
Refleksion over de forskellige begrebsforståelser	9
Hvordan bør populistere håndteres	10

Populisme og nationalisme

Populisme: hverdagsproget

Populistiske og kortsigtede partier:

- Lover offentlige goder, men meget lidt villige til at lave besparelser og nedskæringer. De sår tvivl om Finansministeriets beregninger af diverse effekter og holdbarhed, og de har en tyrkertro på, at udpumpning af offentlige midler hjælper.
- A, Ø, SF, DF

Langsigtede og økonomiske ansvarlige partier

- De lægger vægten på stabilitet, forudsigelighed, at kassen stemmer, at der tænkes langsigtet ('2020') og på helheden.
- V, S, R, LA, K

Det er ofte hvad populismen kendetegnes ved i hverdagen, det er ikke en bæredygtig politik, der er ikke tænkt over den langsigtede økonomi.

Populisme: Et tilbud der er for godt til at være godt

- Fx: Umiddelbart attraktiv, men ikke bæredygtig politik, hvor omkostningerne ignoreres
- Taler til den kortsigtede **egoist** i os:
 - Umiddelbar behovstilfredsstillelse og glemme at vi selv skal betale regningen
 - Give regningen videre til næste generation eller andre grupper
- Taler til hjertet – ikke hjernen
 - Vi vil omlægge produktionen fra i morgen
 - Vi vil åbne grænserne for dem, der har behov
- Karismatisk leder
 - Clinton genså tv-debatter og kiggede selv mest på Trump
- De taler til egoisten i os. Lade regningen gå videre til næste generation. Taler til hjertet frem for hjernen. Taler til det umiddelbare.
- Den der forfører os, folkeforfører. "Noget fængslende over Trump"

Udfordring af retsstaten

- Ifølge regeringsgrundlaget er der "behov for at se kritisk på den måde, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dynamiske fortolkning har udvidet rækkevidden af dele af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention"
- En særlig taskforce skal forsøge at bane vejen for ændringer af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions indflydelse i Danmark.

Alternativet og populisme

- S & V kritiserer A som har fået de øvrige seks partiers ja til, at underskrifter fra 50.000 borgere skal kunne tvinge et forslag på Folketingets dagsorden.
- Ønsker folkeafstemning om frihandelsaftale

- Alternativet (plus R & SF) ønskede at indgå en aftale, der skulle slå fast, at Danmarks EU-medlemskab ikke kommer til afstemning
 - Men særligt alternativet kom i modvind
 - Bedre mulig for os, at få ting til afstemning. Flere ting på dagsordenen i folketinget. Vil have folket mere med, forbinder folket

National egoisme

Dan Jørgensen

- Danmark vil i 2016 og 2017 ikke modtage kvoteflygtninge og Støjberg ønsker at gøre det op til ministeren at vurdere om man bør tage kvoteflygtninge. (Aftalen fra 1989 gik på 500 årligt)
- Sverige har øget sin årlige kvote for FN-flygtninge fra 3.500 til 5.000. Ligeledes har Norge i årene 2015-17 øget sin kvote til i alt 8.000. Island skulle ifølge UNHCR også have planer om at øge sin årlige kvote.
- "Vi skal have lov at tænke på os først"
- "Vi skal sørge for vores velfærd først og så vente med de kvoteflygtninge"
- Vi skal tænke på os selv først.

Hvad kendetegner populisme

- Er der visse former for løgn, retorik og manipulation, vi (vi altid) bør kalde populisme?
- Tro på følelser frem for viden og rationalitet (Skaarup; antiintellektualisme)?
- Er der bestemte typer af politiske forslag, vi (altid) bør kalde populistiske?
- Er visse opgør med internationale forpligtelser (altid) populistisk?
- Er visse former for direkte demokrati (altid) populistisk?

Populisme: Abt og Kessel

Forskellige udlægninger

1. en særlig retorisk mobiliseringsstrategi,
2. som bevægelse, organiseret omkring en karismatisk leder, der udtrykker folkets vilje, og
3. som særlig kommunikationsform, der er antiintellektuel og udnytter vredesfølelser strategisk.
4. Samtidig må den forstås som en tynd form for ideologi, der ikke rummer en samlet samfundsvision

Tre elementer går igen i litteraturen

1. **Modsætning** ('antagonisme'): folk-elite. Almindelige folk (mennesker) rummer en visdom (den tavse majoritet), men narres af en korrupt elite
2. **Populisten som talerør for folkets stemme**
 - a. **Folket** taler direkte til populisten, og populisten vil lade folket tale med **én stemme** snarere end at lade dem lave kompromisser og diskutere uenigheder (fx i partiet). En karismatisk leder, der forstår folket og er kritisk overfor eliten kan få vendt politikken om

3. Folket er en homogen enhed

- Der er en modsætning mellem folk og elite.
- De almindelige mennesker, de rummer en visdom, men bliver narret af eliten. To grupper der har det fint, men der er en modsætning

Populisme: Jan Werner-Müller (højre-populisme)

Centralt begreb: folket

Tre måder at forstå "folket" på

1. **Alle** medlemmerne af den politisk enhed [normalt ikke populisme]
2. Det **almindelige** folk; de undertrykte [ikke nødvendigvis populisme]
3. Folket som **nation**

Folket som moralsk rent og forbundet

- Populister laver på den baggrund en særlig **moralistisk** opdeling (Det er dem som har ren mel i posen/altså den anden enhed end eliten, den korrupte elite) af politik og den politiske verden:
 1. Et **moralsk rent** og fuldstændig forbundet folk
 - Det betyder at når en person taler, taler personen for hele folket, fordi folket er fuldstændig forbundet
 2. Små minoriteter (ikke mindst eliter), som placeres udenfor det **autentiske** folk → de er ikke en del af det 'rene' folk. Det er dem med en bagtanke og er højst sandsynligt korrupt.
- Werner-Müller taler om begrebet anti-pluralister.
 - De er ikke blot anti-elitister men nødvendigvis også antipluralister
 - som ledere ser man ikke mulighed for en legitim opposition.
- Moralsk rent: ikke taler om egoistiske interesser, men fælles interesser. Den er radikal, hvem kan leve op til det?
- Kun en del af folket er folket - det er kun populisternes som er i stand til at identificere og repræsentere det autentiske folk (det er altså kun populisternes der kan bestemme hvem der er det rene folk, ikke politikere og forskere)
- Ser folket værende en enhed. Selvom der er mange grupper med forskellige interesser.
- Der er forskellige minoriteter.
- En god populist:
 - populisternes første opgave er at udtrække folket fra folket (her diskutere vi hvem er hvad og hvad er dansk, hvem er folket osv.) Dette gøres oftest ud fra forskellige karakteristika:
 - hårdt arbejdende
 - etnicitet
 - Man kan operere med en forestilling om 'det fælles gode', som folket ønsker og at partiet kan realisere dette fælles gode.
- Donald Trump påstår fx at Hillary Clinton er en "crook", og er kriminel, altså hun snyder folket

Kun en del af folket er folket

- Populister påstår, at **kun en del af folket faktisk er folket** – og at *kun* populisterne er i stand til at identificere og repræsentere det autentiske folk
- Folket er rent og moralsk og populistens egne forestillinger om folket er ufejlbarlige.

Udtrækker folket fra folket

- Populisternes første opgave er at udtrække folket fra folket.
- Da det er dem, der laver udtrækningen, er det også dem og kun dem, der egentlig **repræsenterer** det autentiske, egentlige, og moralsk rene folk
- Første opgave er at udtrække folket fra folket.
- Hvem er en rigtig del af folket

Mere kontingente karakteristika.

- Det er muligt for populistere at udtrække folket ud fra forskellige karakteristika
 - Hårdt arbejdende
 - Etnicitet
- Man kan operere med en forestilling om ‘det fælles gode’, som folket ønsker og at partiet kan realisere dette fælles gode
- Man kan være fortaler for flere **folkeafstemninger** – men kun til at bekræfte, hvad man allerede har identificeret som folkets moralsk rigtige vilje.
 - Folket forstås ellers grundlæggende som **passive** i den politiske proces.
 - Man er villig til at risikere en krise i demokratiet ved at miskreditere folkeafstemninger
 - Man vil tale om ‘det tavse flertal’ fx når folket ikke taler som man ønsker
 - Vil gerne have det almene folk til at være mere aktiv.

Konsekvenser af Müllers syn

- Müller konstaterer tidligt, at det ikke giver mening at holde normativiteten ude
- Det er fokus på en bestemt type (højre)populisme → har han fået lavet en for smal definition, i og med han siger at man skal være anti-pluralist, før man taler om populisme.
- Dem, der på venstrefløjnen siger, at ”de er folket” er ikke populistere, hvis de blot mener, at *også* de er folket eller at *også* de repræsenterer folket → er den for smal definitionen.
- Passer Müllers populismebegreb primært på partier og politikere om indvandrere (jfr. spørgsmålet *hvem* er en del af folket?), eller kan det også bruges i forhold til politikere vedrørende klimaforandringer? → dette kan diskuteres, men den kan vel ikke bruges på klimaforandringer også?
- Anti pluralist som et nødvendigt element for at være populist

Populisme: Aslanidis

Problem med begrebslig uklarhed:

- Der findes højre og **venstrepopulisme**, populisme i Sydamerika, Nordamerika og Europe (herunder Østeuropa), der findes radikal højre populisme, neoliberal populisme, socialistisk populisme (Jan Werner-Müller siger at der ikke er venstrepopulisme)
- Populisme kan udtrykkes uafhængigt af partibevægelser
 - Det har være tænkt forbundet med økonomisk uansvarlighed, karismatisk lederskab, men samtidig medgives, at disse begreber er vage, subjektive og heller ikke **nødvendige egenskaber**
- Man har forbundet populisme med småborgerskabet, som skulle frygte at være løbet over af **moderniseringen** og globaliseringen. Disse påstande, der bygger på en bestemt moderniseringsteori, kan modbevise empirisk
- Er hitler karismatisk? Er Trump karismatisk? osv

Central definition

- **Mudde** (2004): Aslanidis har kasseret noget men også beholdt:
 1. "an **ideology**
 2. that considers society ultimately separated into **two homogeneous and antagonistic groups**,
 - 'the pure people' versus
 - 'the corrupt elite,'
 3. and argues that politics should be an expression of the *volonté générale* of the people"

Korrektion: Populisme er ikke en ideologi

- Kategoriseres populisme som en ideologi, så får studierne heraf stærke **normative** konnotationer
 1. Fx: Populisme **underminerer demokratiske institutioner**, magtens balancer, respekt for diversitet og åbner vejen for totalitarisme (Jan Werner-Müller)
 2. Fx: Populisme er en progressiv kraft, der kan **modvirke liberalt teknokrati**(Teknokrati er en statsform, som styres af eksperter, teknisk indsigtfulde personer. Der skulle heri ligge den fordel, at man på basis af rationel udformning af lovgivningen skulle kunne opnå de bedste resultater af den politiske proces)
- Der åbnes op for **subjektive vurderinger** forbundet med *essentialistiske* forestillinger om, hvad der 'er' populisme, og hvad der ikke er → det er altså en farlig måde at forske på, fordi den bliver subjektiv, og det er vigtigt at lave en objektiv forskning. Dette resultere i at studiet af populismen bliver diskrediteret. (man kan selvfølgelig diskutere hvad der er den bedste måde at forske på og hvem der har ret)
- Konsekvens: Studiet af populisme bliver (bør blive) diskrediteret

Ideologier er...

1. **Systematiske** sammensætninger af:
 1. politiske **kernebegreber**,
 2. *tilstødende* begreber og
 3. *perifere* begreber.
2. *Kernen* er kommandovejens **afsæt** og sikringen af systematikken.

Kritik af ideen om at populisme er en *tynd* ideologi

- Hvis populisme er en ideologi, der ikke helt lever op til kravene, så må det jo være op til forskerens **subjektive forestillinger** hvilke **kernebegreber**, der er væsentlige, og vi får en meget lang liste af populistiske ideologier → dette vil derfor skabe en lang liste af populistiske ideologier. (Det er vigtigt ift. Aslanidis at være objektiv og det mener han at man ikke er, ved at sige det er en ideologi)

Aslanidis forsvar for populisme som kontinuum - en grad(ubruds rækkefølge hvor overgangen fra et element til det næste er næsten umærkbar, mens yderpunkterne er klart forskellige)

- Hvis vi tillader **grader af populisme** og ikke insisterer på at kategorisere potentielt populistisk tale som enten-eller populistisk, så er det muligt at opnå *interessante konklusioner*, der illustrerer **variation** i forskningsobjektet (partier, ledere, etc)
- Forskningen bliver mere *objektiv*
- Man kan dermed **studere det populistiske økosystems diversitet**, oprette store kvantitative datasæt og studere populisme som uafhængig variabel.
- Man er altså nødvendigvis ikke populistisk eller ikke-populistisk (**mere eller mindre populist**)
- En alt for lang liste af ideologier.
- Ikke lave præcise sammenligninger og studier. Det at være god objektiv forsker, men begynder at blive subjektiv "Jeg synes ..." alt muligt subjektivt kommer ind når man definerer populisme.
- "Jeg er antipluralist, kun jeg har sandheden" (Det siger ingen)

Afsæt i sidste del af Muddes definition

- De tre nødvendige og tilstrækkelige elementer fra Muddes definition ‘

1) det ædle folk,

2) den korrupte elite

3) appellen til populær suverænitæt

kan identificeres empirisk og udgøre kontinuummer (**hvor ofte** optræder de i partiets manifest, i taler, i interviews, etc).

- Kan identificeres empirisk og udgøre kontinuummer.
- tilføjelse: diskurs. Man skal ikke tale om ideologi men i stedet diskurs. Dette karakteriserer han med: "a **discourse**, invoking (1) the supremacy of popular sovereignty to claim that (2) corrupt elites are defrauding (3) 'the People' of their rightful political authority"
 - Altså en brug af sprog
 - Man skal ikke kigge på selve indholdet i diskursen men formen, hvordan det bliver sagt.
 - Man taler om elite overfor folk. Man definerer et folk mod en bestemt magtblok.

- Populisterne forsøger at indramme komplekse begivenheder. Ved at bruge rammer kan vi lokalisere, iagttage, identificere og navngive komplekse begivenheder man laver en reduktion af kompleksitet gennem indramning. Iflg. Aslanidis indrammer man ofte med: *Virkeligheden er problematisk fordi en korrump elite uretfærdigt har taget den politiske suverænitet fra det noble folk, og dette folk skal nu have magten*
- [Ret bredt – Aslanidis laver tilføjelser...]

Nærmere bestemmelse af populisme

- Populisme handler om en særlig logik i den sproglig artikulation
- Vi skal beskrive den ud fra dens særlige **form** snarere end ud fra dens substantielle **indhold**

Populistens særlige form og kontekstuelle spillerum

- ELITE-FOLK LOGIK
- Populisten definerer et folk **mod** en bestemt magtblok
- – men hvordan disse to bestemmes afhænger af **konteksten** og af, hvordan populistten finder det strategisk at udnytte den givne kulturelle værktøjskasse
- Elite mod folket
- Hvem er folket(arbejderne, danskerne, tyskerne) i forskellige kontekster (Den der danser om juletræ, dem der spiser flæskesteg)
- En diskurs, der handler om folk og elite.

Populister forsøger at 'indramme' komplekse begivenheder

- REDUKTION AF KOMPLEKSITET GENNEM 'INDRAMNING'
- I **diskurser** finder den sociale produktion af mening sted, men fx Laclau tilbyder ikke præcise operationaliserbare begreber for videre forskning.
- Forskere har taget **Goffmans** ide om at sproglige '**rammer**' (*frames*) er **skemaer for fortolkning** op.
 - Ved at bruge rammer kan vi lokalisere, iagttage, identificere og navngive komplekse begivenheder.

Brug af sproglig "indramning"

- Populisten kan også bruge **rammer** til at **organisere erfaringer** og **forme handlinger**.
 - Man kan **diagnosticere problemer** i det sociale liv og **motivere til handling**.
- Populister bruger rammer på en bestemt måde:
 - Virkeligheden er problematisk **fordi en korrump elite uretfærdigt** har taget den politiske suverænitet fra det noble folk, og dette folk skal nu have magten
 - Tydelig sammenhæng med Donald Trump

Konsekvens af Aslanidis strategi

- "Populist framing is **just another tool of persuasion** in the arsenal of political agents".
- Der skelnes **ikke** mellem venstre- og højrepopulisme

- Der skelnes ikke mellem populisme-former, der er i overensstemmelse med liberalt demokrati eller ej ‘
- De bruger populistiske indramninger. Et værktøj i værktøjskassen. Ikke bare et populistisk parti. Alle politikere der er presset, kan indramme af kompleks virkeligheden.

Refleksion over de forskellige begrebsforståelser

1. Hvad er Aslanidis og Müller enige om

- Dem og os
- Elite og folket
- *"Dem" og "os". Elite vs. Folket. De har en rolle at spille. Der er nogle aktører der har en rolle. Vi har en tilstand hvor vi har en række elite og folket. Så kommer der en og spiller "helt" og giver magt til befolkningen.*

2. Hvad er det for forskellige erkendelsesinteresser de har?

- Er der nødvendigvis en modsætning mellem normative og empiriske interesser?
- Aslanidis: Samfundsvidenskab, er der kausale sammenhænge der gør at man kan understøtte tiltag.
- Erkendelsesinteresse - kan det måles
- Müller er normativ. En værdiladning, tillægger det værdi. Det er bedre at vise kausalsammenhænge, så er det rigtig videnskab.
- *Müller: Normativ: Værdiladning og man bruger til motivation og begrundelsesmiddel. Demokratiforskning: Der skal være en grund (normativ) Hvem vil stille sig op og sige demokrati er noget negativt?*
- *Aslanidis: Skeptisk overfor om man skal beskæftige sig med ideologierne. Samfundsforskere hvor man ikke skal beskæftige sig med ideologier for man er hurtigt over om det er godt eller skidt. Det er værdiladet. Det er nærliggende at gå over i det subjektive. Man skal vise kausale sammenhænge. Så snart man taler om ideologier kommer der værdiladede.*
- *Der er en erkendelsesinteresse. Vi er optaget af det her problem. Der er uenighed om samfundsforskere må trække på noget normativt.*

3. Hvad er fordele og ulemper ved Müllers definition?

- Målbar
- Demokratiet er under pres: Højre populisme
- Müllers måde er subjektiv. Da det ikke kan defineres. "Jeg er optaget af demokrati under pres"

4. Hvad er fordele og ulemper ved Aslanidis' bestemmelse?

- Overser ikke, at der kan være populisme end andre end højreorienteret
- Hvilke fordele og ulemper er der ved at kalde populisme en ideologi?
 - Man får en lang række af populistiske ideologer
- Mangler relevans, man ser ikke på det normativt
- Hvis man ikke må putte noget subjektivt ind i en definition af en ideologi, kan man så overhovedet definere en ideologi.

Hvordan bør populistere håndteres

- Hvis populistere godt nok kan **sætte fingeren på problemer**, som overses i politikken, men samtidig er:
 - demagoger,
 - opportunistere og
 - forsvarere af simplificerede løsninger, der
 - ønsker mere direkte demokrati
 - og færre forfatningsmæssige eller konventionsmæssige bindinger af folkets vilje, og
 - som taler om folket som homogen og i modsætning til diversitet,
 - hvordan bør vi så reagere?
 1. Indbyde dem til samarbejde?
 2. Forsøge at isolere dem?
 - Afhænger af demokratisyn!
 - Demokrati som **markedsplads** med procedurale spilleregler
 - Demokrati som **rammesat substantielt**. De intolerante skal ikke tolereres
3. vej: Gør debatten åben, men **filtrer i lovgivningsprocessen**